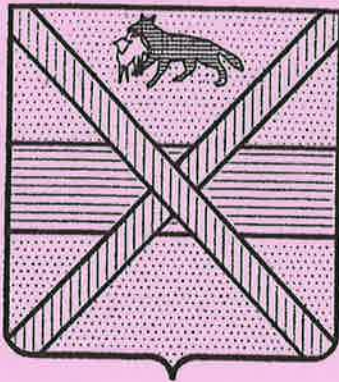

Berla

Heemkundige kring

Meise
Oppem
Wolbertem

en omgeving

Archief en bibliotheek

Brusselsesteenweg, 73

1860 Meise

Berla

VZW

Heemkundige Kring voor Meise - Oppem - Wolvertem en omgeving

- Zetel van de kring** : Brusselsesteenweg 73 1860 Meise
- Raad van Beheer** :
- Ere-voorzitster
Estella Van Hemeldonck-Van Antwerpen
 - Voorzitter
Raoul Moyson
 - Secretaris
Roger Moerenhout
 - Penningmeester
Florent Coene
 - Beheerders
*Peter Carrière, Raymond Moreau,
Michel Van den Broeck, Wim Van Campenhout*
- Tijdschrift** : verschijnt driemaandelijks
jaarabonnement en lidgeld 300 BEF
los nummer 100 BEF
betaling op bankrekening 001-1189490-55
redactie-coördinatie : Raymond Moreau
de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage
- Bibliotheek en archief** : De Snipper (lokaal 3)
Brusselsesteenweg 73 1860 MEISE
toegankelijk :
1ste en 3de dinsdag van de maand van 20u tot 22u
behalve op feestdagen en in juli & augustus
- Berla verzamelt** :
- * alle documenten over de gemeente Meise en omgeving zoals oude weekbladen, persknipsels, foto's, affiches, zichtkaarten, landkaarten,...
 - * alle documenten over inwoners van Meise zoals doodsprentjes, familiearchief, kavelbrieven, foto's, notariële akten,...
 - * alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu en gewoonten van onze voorouders;
 - * werp niets weg, contacteer eerst Berla
- Telefonisch contact** : Raoul Moyson 02-269 28 88
Roger Moerenhout 02-270 24 50

INHOUD

Ten geleide		2
Man uit Wolvertem vermoord	Marc Gillisjans	3
De Schoolstrijd (1879-1884)	Jef Van den Brande	7
Jules Van Campenhout vertelt ...		10
Oude Meisese geslachten : Meyskens	Leo Lindemans	11
Westrode 100 jaar parochie	Michel Van den Broeck	15
Toponymie Meise-Oppem-Rode	E. Van Hemeldonck	23

BERLA

driemaandelijks tijdschrift
nummer 53 - september 1998

TEN GELEIDE

Eindelijk zal de beproefde BERLA-lezer kunnen vernemen wie nu in 1734 Geeraerd Gillisjans heeft vermoord. Zijn nazaat Marc Gillisjans heeft het voor U nagezocht in de authentieke processtukken op het Rijksarchief. Een ware detective-story *avant la lettre* en zoals steeds vergezeld van wetenschappelijk verantwoord materiaal.

Jef Van den Brande kadert zijn bijdrage over de gevolgen van de schoolstrijd 1879-1884 te Wolvertem in de algemene landsgeschiedenis en voorzagt zijn artikel van enkele zeldzame illustraties. Uit de eigen archieven van BERLA werd een waar gebeurde historie opgedolven, verteld door wijlen burgemeester Van Campenhout. Wellicht schuilen onder andere vergeelde documenten van dit archief nog meer pareltjes in het genre. Tussen haakjes : wie neemt de toponymie van Wolvertem door Van Hove opnieuw ter hand ?

In dit nummer ontbreken evenmin de gebruikelijke rubrieken : Leo Lindemans trok de stamboom Meyskens na en Mevrouw Van Hemeldonck komt in de toponymie van Meise, Oppem en Rode bij het Hof van Immersele terecht. Het geduldige opzoekingswerk dat aan deze publicaties voorafgaat verdient zeker alle waardering, zelfs al zou de lectuur ervan niet alle lezers kunnen bekoren. Zoals hier reeds vroeger werd geschreven : het huis der heemkunde telt vele woningen, en het hoeft niet steeds folklore te zijn.

Piet De Cuyper moet in deze aflevering zijn trouwe lezers op hun honger laten : de vakantieperiode, ziekte van bevoorrechte getuigen en moeilijk vindbaar fotomateriaal stellen zijn bijdrage uit tot volgend BERLA-nummer. Maar dan wel een dubbele portie ! De viering van het honderdjarig bestaan van de parochie is ook aan Westrode-kenner Michel Van den Broeck niet voorbijgegaan en hij vergast U niet alleen op een uitgebreid en geïllustreerd artikel daarover, doch nodigt U tevens uit op een stevige heemwandeling op zondag 27 september 1998 om 14.30 uur.

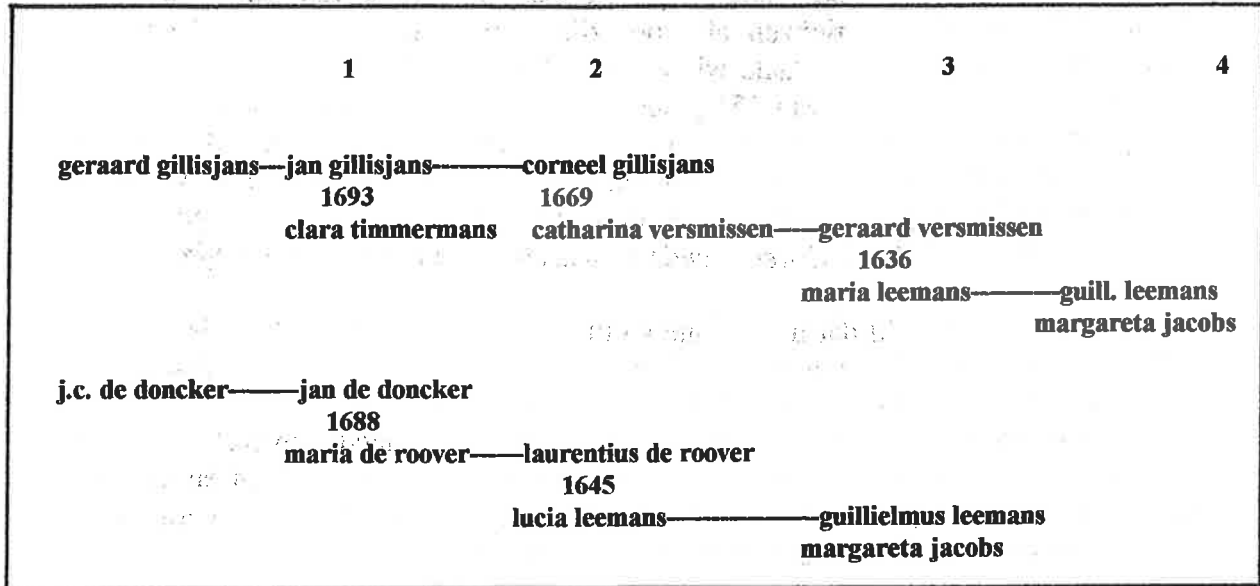
Over de Open Monumentendag en de deelname van Uw heemkring aan de jaarlijkse cultuurbeurs verneemt U meer langs het gemeentelijk informatieblad. En vergeet vooral niet de tentoonstelling over Westrode te bezoeken op zondag 4 oktober 1998. Het zal beslist de moeite lonen voor wie ook de wandeling heeft meegemaakt.

In het komend nummer van Uw tijdschrift verschijnt van de hand van Mevrouw Van Hemeldonck een artikel over Edwin Ganz en de familie Van Praet. Hier komt de lezer de juiste sterfdatum te weten van de kunstschilder, die weliswaar geruime tijd verbleef in de Orangerie van het domein maar zijn laatste levensdagen sleet boven het sindsdien afgebroken koetshuis. Wie zei ook weer dat feiten belangrijker waren dan de Lord Mayor van Londen ?

BERLA

MAN UIT WOLVERTEM VERMOORD TE KOEKELBERG

Geraard Gillisjans werd geboren te Imde op 17 oktober 1696 en stierf te Sint-Agatha-Berchem op 27 februari 1734. Hij was de echtgenoot van Joanna Catharina De Doncker met wie hij te Wolvertem op 18 augustus 1722 was getrouwd, nadat ze eerst van het aartsbisdom Mechelen dispensatie hadden verkregen wegens bloedverwantschap in de derde en de vierde graad.

Zij woonden te Wolvertem in het stenen huis genaamd "den Rooden Leeuw", naast het kerkhof van Wolvertem aan de steenweg (huis waar nu apotheker Houman woont), dat ze huurden voor 28 gulden per jaar van de Heer Jan Wouters, drossaard en rentmeester van Imde, bij huurcontract opgemaakt voor notaris Rousseau uit Brussel op 4 september 1730.

De overlijdensakte van de parochie Wolvertem vermeldt : "*prope Bruxellas occisis et in parochia de Berchem sepultus*" en die van Berchem : "*ex inflicto vulnere mortuus in via Jettensi, Gerardo Gillisjans, maritulus ex Wolvertem*". (vertaald : in de nabijheid van Brussel neergeslagen (vermoord) en in de parochie van Berchem begraven, en : wegens toegebrachte verwondingen gestorven op de Jetsesteenweg, Geraard Gillisjans, een ventje uit Wolvertem).

Een melding uit het ambt van de drossaard van Brabant werpt enig licht op deze zaak. (1) Het betreft een staat van gerechtskosten (overgemaakt op 8 mei 1735 aan de meier van Berchem) gemaakt van 24 september tot 22 november 1734 ten belope van 151 gulden 16 stuiver, verdeeld over de Heer Raad Assessor die 93 gulden 12 stuiver krijgt en de Heer Greffier die 58 gulden 4 stuiver krijgt.

(1) Drossaardschap van Brabant, inv. I 108 nr 90 en Rekenkamer, inv. I 002 nr 12697 (meierij Berchem) stukken 19 en 20, p. 66 e.v.

Het betreft hier vergoedingen voor de ondervraging der getuigen en beklagde, aktekosten, zittingskosten en oproepkosten aan de onderbaljuw van Gent en het bestuur van Wolvertem. In totaal werden 40 1/2 uur getuigenissen gehoord en de beklagde werd 6 1/2 uur ondervraagd, weliswaar in twee zittingen. Op 29 september 1734 had er een confrontatie plaats tussen een getuige en de beklagde.

Uit het stuk leren we ook dat de beklagde een zekere Guillaume Willems was, gearresteerd werd in Berchem en daarna overgeleverd aan de drossaard van Brabant, maar op 24 november vrijgesproken en ontslagen uit zijn hechtenis.

Een tweede stuk is een melding uit het ambt van de *Rendant* en betreft :

- uitgaven, onkosten en voorschotten, gedaan voor de dienst van Zijne Majesteits Rekenkamer, zowel voor zichzelf als voor zijn griffier, ten belope van 63 gulden 13,5 stuiver en die hij terugbetaald wil krijgen uit de Rekenkamer;

- en de onkosten ten belope van 151 gulden 16 stuiver die hij had bij het officie van de drossaard en welke hij terugbetaald wenst te krijgen uit de generaliteit der meierij. Een deel van deze onkosten werd verworpen maar uit een randschrift leren we dat er hem toch werden betaald 7 gulden voor de kosten en de arrestatie en 3 gulden om het "*doodt lichaem te laten visiteren ende te aenschouwen door de chirurgijns*".

Verder wordt aangehaald dat de betichte Guillaume Willems heet, een soldaat van de Staten-Generaal der Verenigde Provinciën was, toen met verlof in Brussel en dagelijks gezien geweest in een herberg te Koekelberg. (2)

De *Rendant* vervolgt dat hij eerst advies inwon van verschillende advocaten die hem zegden deze persoon te laten arresteren vooraleer hij onraad zou ruiken en opnieuw naar zijn regiment in Holland zou kunnen trekken. Soldaat Willems werd echter vrijgesproken omdat de getuigenissen elkaar tegenspraken.

Een onderzoek in de archieven van de Oostenrijkse Geheime Raad (3) gaf echter nog een ander mogelijke kandidaat wegens verschillende aanknopingspunten met de moord op onze Geeraard : op Goede Vrijdag van elk jaar werd er namelijk gratie verleend aan sommige misdadigers en onder de gratieverzoekers vinden wij een ook een zekere "*Nicolas Roussel, natif de Gand, deserteur des troupes d'Hollande et de mauvaise vie, convaincu d'avoir tué d'un coup de couteau un paisan avec qui il s'était battue, et qui le poursuivoit et continuoit a le frapper avec un grand baton au mois de février 1734, fait prisonnier par le drossard de Brabant et détenu à la Steenpoorte de Bruxelles*".

Wanneer wij nu opnieuw het fonds "Drossaard van Brabant" onderzoeken en ditmaal voor het jaar 1735, dan vinden we hier een dikke bundel met het opschrift *Nicolaas Rosseel* (4), waarin in geuren en kleuren de moord wordt beschreven en de getuigenissen worden weergegeven.

(2) Toen nog een gehucht van de parochie Sint-Agatha-Berchem, pal aan de grens met Molenbeek.

(3) Geheime Raad van Oostenrijk, inv. A 124 : nummer 615/A : gratieverzoeken kwamen via de provinciale raden of de Raad van Brabant en via de Geheime Raad tot bij de landvoogdes.

(4) Drossaard van Brabant nr 92 in inventaris I 108, processen anno 1735.

Relaas van de doodslag op Geeraerd Gillisjans

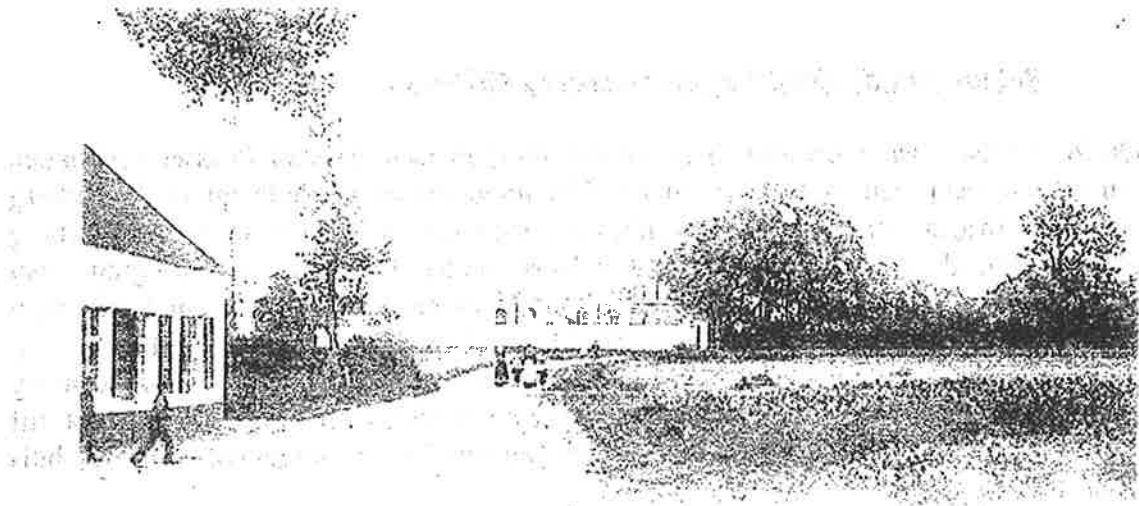
Op 26 februari was Geeraerd in de vroege morgen naar de stad Brussel vertrokken om er een vaatje smout te gaan kopen. Het middagmaal nuttigde hij in de herberg van zijn zwager Jeroen van Langenhoven, wonende in *den Keyzer*, een herberg gelegen aan de Jetsesteenweg te Koekelberg onder Berchem, op de grens met Molenbeek. Hier ontmoette hij nog drie andere mannen uit Wolvertem : zijn oom Christiaan Deckers, pachter Jan De Boeck en koster Peeter Van Malderen. Zij spraken af vóór zonsondergang naar huis te vertrekken en gingen de Jetsesteenweg op tot voor de bareel, waar zij enkele dronken soldaten en burgers tegen het lijf liepen. Hier ontstond dan het eerste handgemeen in de omgeving van het huis genaamd *Sint Gillis*.

Deckers werd in een gracht geworpen en op dit tumult kwam Jeroen zijn oom hulp bieden en hij mengde zich in het gevecht. Zijn stok gaf hij aan Geeraerd die één der burgers al slaande achtervolgde tot aan de Molenbeek. Naar deze persoon later verklaarde dreigde Geeraerd hem met zijn knots dood te slaan, zodat hij een mes trok en Geeraerd in de linkerzijde van de onderbuik stak. Geeraerd viel hierop achterover in de gracht, klauterde eruit en strompelde naar de herberg van zijn zwager, luid kermende : "*Jezus, Maria, haelt den pastoor, ick ben doodt, ick hebbe den doodsteek*". Binnengekomen viel hij neer op een stoel en verloor het bewustzijn. Een bijgeroepen chirurgijn constateerde dat de darmen uit de wonde hingen en op één plaats "*transversum*" waren doorgesneden, terwijl zij op vijf of zes andere plaatsen doorkerfd waren, zodat noodzakelijk hierop de dood moest volgen. De pastoor van Molenbeek kwam nog het H. Oliesel toedienen en biecht horen maar niettegenstaande er nog drie andere chirurgijns bijkwamen, overleed Geeraerd 's anderendaags tussen 14 en 15 uur.

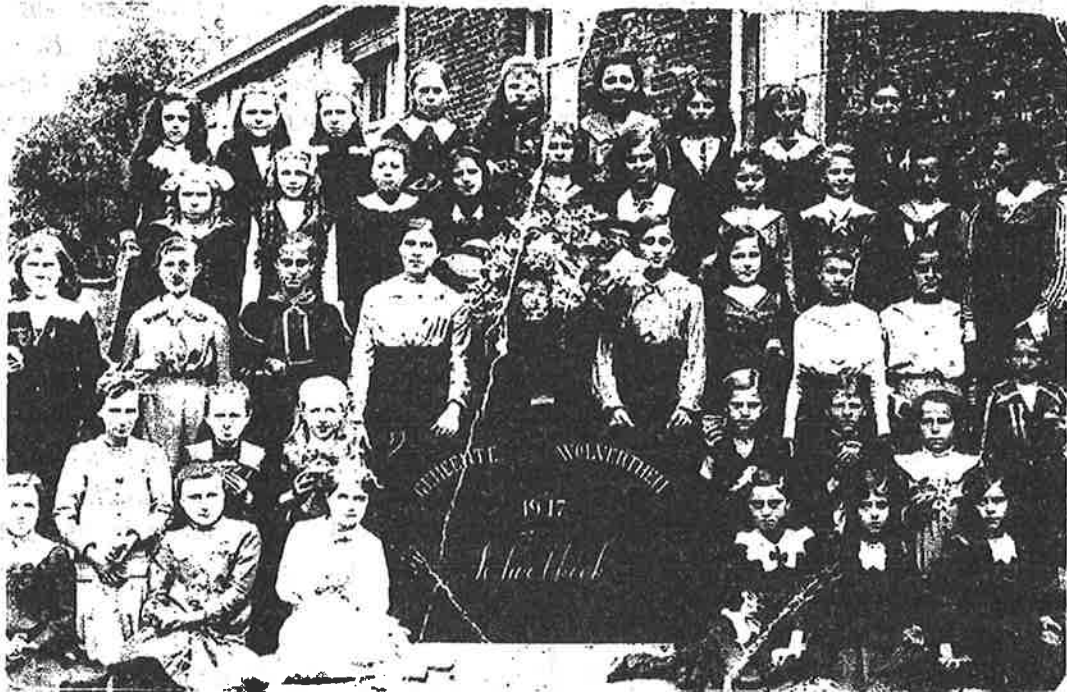
Het probleem was echter dat omwille van het tumult niemand met zekerheid de dader kon aanwijzen en al vlug ging het gerucht dat dit wel eens Guillaume Willems, alias Lammen Jonckheyt, kon zijn, een gewezen soldaat en gerenommeerde vechtersbaas, op het ogenblik van de feiten aanwezig in de herberg *Den Prins Cardinael*. Wanneer hij dan op 24 september wordt gearresteerd te Koekelberg in de herberg *Belgrado*, ontkent hij alle feiten en na een reeks getuigenverhoren dient de drossaard hem op 24 november vrij te laten.

De echte dader, Nicolaas Rosseel, alias Claes Heyssens, uit Gent, deserteur van een Hollands regiment, had echter zijn mond voorbijgepraat. Zo had hij in de herberg *Het Papagayken* op de Anderlechtsesteenweg aan een vrouw verklapt dat hij de steek had gegeven en in de herberg *Den Kreeft* op de Grote Markt pochte hij met zijn daad tegen zijn korporaal Guillaume Smets, alias Lammen de Ketelaar, en liet hem het mes zien. Via via kwam dit ter ore van het gerecht dat op 5 januari 1735 Rosseel liet arresteren in de herberg *De Dry Fonteynen* te Gent. Hij ontkende echter de feiten, maar de bewijzen stapelden zich tegen hem op zodat hij op 30 maart volledige bekentenissen aflegde. Hierop werd hij door de drossaard op 28 mei voor twintig achtereenvolgende jaren uit het hertogdom Brabant en het graafschap Vlaanderen verbannen, waaruit hij met zonsondergang van 3 juni moest verdwenen zijn.

Marc Gillisjans

Aan dit smal straatje dat later deel zou uitmaken van de provinciale steenweg naar Temse wêrd aan de Hoogstraat de gemeentelijke jongensschool opgetrokken. De toenmalige burgemeester Egide Pangaert d'Opdorp kocht hiervoor een bouwgrond aan van 24 aren voor de prijs van 1772 fr.

De oprichting van de gemeentelijke meisjesschool in het Centrum verstoorde wel even de rust op het schoolfront en het was met enige aarzeling dat de ouders hun meisjes naar de Hoogstraat stuurden. Toch bezochten een 60tal kinderen de nieuwe school. Op bovenstaande foto zien we een groep met hun 'schoolkoek' in de hand. Mij werd verteld dat die koek een steunactie was van Amerika voor de jeugd van bezet België. Voor de foto diende iedereen zijn beste kleren aan te trekken, want de foto's zouden, als blijk van dankbaarheid, naar Amerika worden verzonden. Het onderwijs was van zeer goede kwaliteit, dat getuigden alle kinderen van wie hun moeder bij 'Madame van 't school' hadden gezeten.

Toch een paar namen vermelden (van boven naar onder)

1ste rij 3de van r. Philomeen Verhest.

2de r. 3de v.l. Louise De Schouwer - mijn moeder-

3de r. 2de v.l. Louise Bogaerts - 1ste v.r. Elisabeth V.d.Broeck

4de r. 2de v.l. Pauline Plettinckx - 2de v.r. Fientje V.d.Zeypen.

5de r. 2de v.l. Marie V.Nieuwenhoven - 2de v.r. Germaine De Wit.

DE SCHOOLSTRIJD TE WOLVERTEM

(1879-1884)

Sinds eeuwen had de Kerk de opleiding van de jeugd als haar eigen terrein gezien en er ook naar gehandeld. Bij het ontstaan van België werd echter in de grondwet geschreven dat de Staat het recht had scholen op te richten. In 1842 werd gestemd dat iedere gemeente minstens een lagere school moest hebben. Veel verzet van de Kerk was hier tegen niet omdat de wet toeliet dat de gemeenten ook een reeds bestaande school mochten aannemen.

Omdat in Vlaanderen de overgrote meerderheid der gemeenten een katholiek bestuur kende, was men er gerust in dat de katholieke geest gewaarborgd zou blijven. Maar in 1847 was er al onweer op komst. Onder druk van de liberalen gingen de regeringen zich meer en meer interesseren en bemoeien met het onderwijs. De officiële scholen dienden neutraler te worden en in bepaalde linkse kringen werd zelfs geijverd voor een laïcistische geest in het staatsonderwijs.

Vanuit de Administratie te Brussel, die meer en meer tegen het vrij onderwijs gekant was, drong men er bij het gemeentebestuur van Wolvertem op aan een gemeentelijke meisjesschool op te richten in het Centrum. Deze school kwam er in 1867 en wel in de bestaande jongensschool gelegen aan de Hoogstraat. Vanaf dit ogenblik waren er dus twee zelfstandige meisjesscholen in het dorp. Dit bracht met zich dat de gemeente haar subsidies aan de Ursulinenschool aan de Oppemstraat diende te staken. De meisjes kregen een speciale ingang aan de rechterkant van het schoolgebouw en een eigen speelplaats met w.c.'s.

Mevrouw Sacré, die later zou huwen met hoofdonderwijzer Lauwers, werd als onderwijzeres benoemd. Haar dochter, de latere Mevrouw Smets, volgde haar in 1890 op. Tot aan haar dood - zij stierf in 1918 terwijl haar man nog in krijgsgevangenschap was in Duitsland - bleef deze meisjesschool bestaan. Daarna zouden de meisjes terug naar de Ursulinenschool trekken.

De strijd begint

Speldenprikken en getouwtrek tussen de twee grote partijen van het land waren het begin van een heuse schooloorlog. De liberalen wonnen de verkiezingen in 1878 en ze gingen er met Frère-Orban als regeringsleider meteen tegenaan. De anti-klerikale minister van onderwijs, Pieter Van Humbeeck, beperkte bij wet de gemeentelijke autonomie in onderwijszaken.

Leerkrachten in de officiële scholen moesten gediplomeerden zijn uit rijksnormaalscholen. Godsdienst mocht niet langer door de school georganiseerd worden, wel door de ouders en buiten de school, desgevallend binnen de schoolgebouwen maar dan vóór of na de lessen. Er volgden nog andere richtlijnen van organisatorische en pedagogische aard.

De bisschoppen grijpen in

Bij al die verordeningen geraakten de bisschoppen in paniek en er verschenen, kort na elkaar, drie herderlijke brieven tegen de nieuwe schoolwet. Er werd van op de kansel zelfs een gebed gezegd dat eindigde met de woorden : "*Van de scholen zonder God en de meesters zonder geloof, verlos ons Heer.*" Ook de politieke tegenstanders die van een "ongelukswet" spraken, lieten van zich horen. Op de melodie van "De Vlaamse Leeuw" zongen de straatzangers aan de kerkdeuren :

*"Ze zullen haar niet hebben,
de schone ziel van 't kind.
Ondanks de helse listen,
Van 't geusche schrikbewind."*

Het verzet van de bisschoppen was ongemeen heftig. De pastoors kregen de opdracht ervoor te zorgen dat in elke parochie een katholieke school werd opgericht. Voor de financiering van deze gebouwen werden bijdragen gevraagd van de gelovigen. Vandaar ook het uitgebreid net van katholieke scholen in Vlaanderen. De druk op de gelovigen was hard en maatregelen werden getroffen : wie zouden bijdragen tot de uitvoering van de nieuwe wet werden de sacramenten geweigerd, steuntrekkers van het St.-Vincentiusgenootschap zouden geen uitkering meer ontvangen, enz...

Anderzijds dreigden de liberale werkgevers hun tegenpruttelende werknemers te ontslaan als zij de wet zouden tegenwerken. In het hevigste van de strijd verbrak de Belgische regering de diplomatieke betrekkingen met het Vaticaan.

Het tij keert

Al deze maatregelen hadden tot gevolg dat bij vele mensen, en dit in beide kampen, de verbittering groeide, een verbittering die bij sommigen lange tijd, ja tot zelfs in latere generaties bleef naleven. Er wordt aangenomen dat de sterke liberale stroming in Wolvertem haar oorsprong vindt in die periode.

Ondertussen moesten de liberalen de tol betalen voor deze ingrijpende aanpak en kwamen de katholieken in 1884 aan de macht en dit ononderbroken tot aan de Eerste Wereldoorlog.

De katholieken wachtten niet om een nieuwe schoolwet aan te nemen. Voortaan zouden er geen scholen meer zijn zonder God, want de godsdienstlessen stonden weer op het programma en de Regering zou erover waken dat die lessen ook gegeven werden.

De nieuwe wet van 20 september 1884 hield ook verschillende wijzigingen in. Een van de belangrijkste was dat de gemeenten weer zelf onderwijs mochten inrichten en zij werden er zelfs toe verplicht als twintig huisvaders er om zouden verzoeken. De godsdienstlessen moesten wel gegeven worden bij het begin of op het einde van de lesuren.

Het is evident dat deze woelige tijden ook bij ons grote invloed hebben gehad. De druk van de plaatselijke geestelijkheid was er mede oorzaak van dat in de vier gemeentescholen (Wolvertem-centrum, Imde, Rossem en Westrode) het leerlingenaantal daalde tot een tiende van de schoolgaande jeugd.

Slechts 50 leerlingen op 570 bezochten de gemeentescholen. In sommige delen van het land was die toestand nog erger en was er een totale leegloop. Zo was de legendarische Kamiel Huysmans de enige leerling in zijn school te Bilzen.

De storm luwde en ook in ons dorp keerde de rust weer. Er werd overeengekomen dat de Zusters het onderwijs van de meisjes zouden verzorgen en de jongens zouden in de gemeentelijke jongensschool onderwezen worden. Maar de geschiedenis herhaalt zich en na 70 jaar kwam in 1954 weer een linkse regering aan de macht.

Ingevolge de wet-Collard kwam het vrij onderwijs weer in het verweer. Mede onder druk van de politici en de geestelijkheid kwam een enorm protest op gang tegen de nieuwe schoolwet. Op 18 mei 1958 kwamen 200.000 mensen betogen tegen het gevoerde onderwijsbeleid.

Op termijn is de onderwijswereld er sindsdien heel anders gaan uitzien. In elke belangrijke regio werd immers een rijksschool ingeplant. (Londerzeel, Grimbergen, Opwijk, Wolvertem enz.)

Jef Van den Brande

Bronnen :

"Kerkgeschiedenis" in Kerk en Leven. December 1992.
"Geschiedenis van Wolvertem" (Verhasselt, Vertonghen en t'Kint).
Persoonlijke gesprekken.

BURGEMEESTER VAN CAMPENHOUT VERTELT ...

Aan het einde van de Krogstraat vormen zes aarde-wegen een kruispunt. De "zeswegkes" is de plaats waar al de toververhalen zich afgespeeld hebben. Er waren holten in de kanten en er was daar ook nog het graf van een officier van het leger van Napoleon. Op het steilste wegje steekt nu nog een hoek van een grafsteen uit, van die soldaat van Napoleon uit 1815. Daar speelden dus al de legenden zich af.

Rikske, de stalknecht van boer Melis van de Oppemse hoeve, ging dan maar voor de zoveelste maal van post veranderen, van de ene naar de andere boer in de omgeving. Hij stond bekend als een eerlijke knecht, die de belangen van zijn meester behartigde. Hij dronk wel eens een potje bier en een scheut jenever. Veel verhuiswagens had hij wel niet nodig, slechts een kleine knapzak, daar staken zijn kleren in en spullen die hij nodig had. Met een essenstok op de schouder droeg hij het pak van de ene hoeve naar de andere. Hij vertrok reeds bij valavond, moest nog eens gaan "een goeiedag zeggen" in het klein cafeetje recht vóór het wegske dat naar de Diepestraat leidt. Hij dronk één jenever of meer en kwam onder de invloed van de genomen dosis.

Het was rond Sint-Andries (30 november), de vervaldag van de pacht, en dit gaf grote financiële zorgen voor de kleine boeren. De avond viel in, het regende lichtjes en zo sukkelde Rikske naar de Diepestraat en de vijf- of de zeswegkes aan het einde Krogstraat, waar destijds al de toververhalen zich afspeelden. Op klokslag twaalf uur gaan daar alle poppen aan 't dansen. Het middelpunt van de vijfwegkes was een klein kruispunt waarop men alle richtingen uit kon : naar de Kaarlijk, Amelgem, Oppem, Wolvertem en Meise. Het waren diepgelegen wegen met grote struiken en houtgewas die de wegen overkoepelden. In de wanden waren allerlei holten gegraven van wilde dieren, die als schuilplaatsen dienden voor de heksen en figuren uit de toverwereld. Daar was ook nog het graf van een commandant uit de tijd van Napoleon, die daar begraven ligt onder een zware steen, die nu nog zichtbaar is. Daar ging een grote toverkracht van uit.

Juist op klokslag twaalf uur komt Rikske daar aangeland. In het donkere duister kwam een oud vrouwtje op hem toegestapt. Van haar ging een magische kracht uit. Zij was omringd door een grote kloek (=klokken) met daarrond wel duizend zwarte kuikens met zwarte glanzende ogen, die als schijnwerpers hun blikken uitstraalden en de plaats in een spookachtig tafereel veranderden. De hoeveknecht Rikske kon geen stap meer verzetten of hij werd door de zwarte kippen aangevallen.

Maar ondanks zijn grote essenstok geraakte hij geen stap meer vooruit. Hij voelde zich vermoeid en afgemat, en zeeg neer tegen een boomstam in het struikgewas. Hoelang dat helse gedoe geduurd had kon niemand bepalen. Wanneer Rikske uit zijn lange slaap ontwaakte, scheen hij niet veel meer te merken. Dan kon hij zijn weg verderzetten naar de nieuwe hoeve van Amelgem, waar hij opnieuw in dienst kon gaan.

Meise, 5 januari 1978.

OUDE MEISESE GESLACHTEN

MEYSKENS

I. Willem MEYSKENS, te Meise, + voor 1474 ⁽¹⁾. - Van wie :

1° Jan volgt II

2° Claes, meisenier in 1509 ⁽²⁾. - Van wie :

A. Merten, meisenier in 1521 ⁽³⁾.

B. Henric, idem

C. Joos, idem

II. Jan MEYSKENS, te Meise 1473-78 ⁽¹⁾. - x Kathelijne van der CAMMEN, dochter van Wouter, cit. 1473. - x 2° Margriet van der SPROCT geheten van AXEL, dochter van Willem, cit. 1478. - Waarschijnlijk uit het eerste huwelijk in 1532 ⁽⁴⁾

1° Gielis, + voor 1532. - Van wie :

A. Elisabeth, x Peeter MOLEMAN, te Meise in 1532

2° Wouter volgt III.

Waarschijnlijk uit het tweede huwelijk in 1540 ⁽⁵⁾

3° Willem, + voor 1540, x Elisabeth 't SAS, dochter van Jan ⁽⁶⁾ (zij x 2° Cornelis van der Straeten fs Cornelis ⁽⁷⁾), + Laken 1 okt. 1558. Van wie te Meise in 1540 :

A. Robbrecht.

B. Jan.

C. Peeter, meisenier 1543 ⁽⁸⁾.

4° Laureijs volgt IIIbis, tak van Beigem.

III. Wouter MEYSKENS, te Meise, + voor 1532 ⁽⁴⁾. Van wie :

1° Laureijs volgt IV.

2° Barbara, x Zegher HEIJNSMAN, zoon van Heinric en Lijsbeth van den Driessche, kerkmeester van Sint-Brixius-Rode 1524 ⁽⁹⁾. - x 2° Peeter BROECKMANS, zoon van Joos, te Meise in 1539 ⁽⁵⁾. - x 3° Peeter verHULST zoon van Joos, te Meise in 1548 ⁽¹⁰⁾. - Van wie afstamm. ⁽¹¹⁾

3° Kathelijne, x Merck uijtttenHOVE zoon van Jan, te Meise in 1548 ⁽¹⁰⁾. - Van wie afstamm. ⁽¹²⁾

4° Jan, te Meise in 1541 ⁽¹³⁾. - Van wie :

¹ Sch.gr. Meise nr 5694.

² Stravers : Jan en Jacob de Coster fii. Jan

³ Stravers : Claes Meijskens, vader, en Kerstiaen Draelants.

⁴ Sch.gr. Meise nr 5698.

⁵ Id. nr 5699.

⁶ Jan LINDEMANS, Oude Brab. gesl. nr 16 (1944) blz. 2.

⁷ Leo LINDEMANS in Vlaamse Stam 1989 blz. 94.

⁸ Stravers : Hendrick de Vlaminck en Jan van der Biesen.

⁹ Sch.gr. Meise nr 5697.

¹⁰ Id. nr 5700.

¹¹ Ex 1a : Willem en Cornelis HEIJNSMAN (zie onze genealogie Heijnsman, te publiceren)

Ex 2a : Mathijs en Christiaan BROECKMANS.

¹² 1° Anna uijtttenHOVE, x Jan WAMBACK TE Wolvertem. - Van wie :

A. Margriet WAMBACK, meisenier te Wolvertem 1632 (stravers : Lauwereijs de Hertoghe en Lauwereijs Kieckens). - x Hendrick de RHODE, + voor 1632.

2° Elisabeth uijtttenHOVE, x Gielis BOELAERS, + voor 1646. - Van wie :

A. Anna BOELAERS, meisenier te Merchtem 1646 (stravers : Laureijs de Hertoghe en Hendrick van de Bossche). x Andries de SMETH CONINCX.

B. Marie BOELAERS, x Jan DIERICKX, te Merchtem. - Van wie :

1. Gillis DIERICKX, meisenier te Merchtem 1646 (zelfde stravers)

¹³ Is blijkbaar nog in leven bij het meiseniersschap van zijn zoons Daneel en Wouter.

- A. Daneel, meisenier in 1541⁽¹⁴⁾, + na 1558⁽¹⁵⁾. - Van wie :
1. Daneel, meisenier in 1558⁽¹⁵⁾.
 2. Jan, idem.
- B. Wouter, meisenier in 1541⁽¹⁴⁾.
- C. Gillis, meisenier in 1548⁽¹⁶⁾.
- D. Anthonis, te Wolvertem, meisenier in 1555⁽¹⁷⁾, + voor 1618⁽¹⁸⁾. - Van wie te Wolvertem in 1618 :
1. Maria, + voor 1618. - x N. APPELMANS. - Van wie afstamm.⁽¹⁹⁾
 2. Joanna, x Anthonis HUIJGHE, voor 1628. - Van wie afstamm.⁽²⁰⁾
 3. Jacquemijne.
 4. Anne.

IV. Laureijs MEIJSKENS, te Meise in 1532⁽⁴⁾, + na 1550⁽²¹⁾. - x Kathelijne MANNAERT, dochter van Christoffel, cit. 1532. - Van wie :

- 1° Laureijs volgt V.
- 2° Kathelijne, meisenier 1550⁽²¹⁾.

V. Laureijs MESKENS, meisenier 1532⁽²²⁾, te Meise in 1548⁽¹⁰⁾, + voor 1572⁽²³⁾. - x Margriet de ROOVERE, cit. 1548⁽²⁴⁾. - Van wie :

1° Jan volgt VI.

2° Elisabeth, te Wolvertem, + voor 1629⁽²⁵⁾. - x Jacop van HUMBEKE, zoon van Symoen, te Brussegem, en Kathelijne van den Breen, + voor 1582⁽²⁶⁾. - Van wie afstamm.⁽²⁷⁾

3° Heijlwich, te Wolvertem in 1629⁽²⁵⁾. - Cornelis van den EIJNDE, zoon van Steven, te Brussegem, en Joanna Thielmans. - Van wie afstamm.⁽²⁸⁾

4° Yda, x Jan KIECKENS, zoon van Jan, te Brussegem, en Lossie van der Straeten⁽⁷⁾, te Wolvertem, + voor 1629⁽²⁵⁾. Van wie afstamm.^(28a)

5° Peeter, te Meise in 1600⁽²⁹⁾, + voor 1616⁽³⁰⁾. - Maria CAPUIJNS, cit. 1600. - x 2° Maria verHEIJDEN, wonend te "Straesborch", voor 1616. - Van wie uit het eerste huwelijk :

A. Margriet, cit. 1600 en 1616.

Uit het tweede huwelijk :

B. Cornelis. - Van wie :

1. Maria, x Melchior de BREE, zoon van Cornelis en Anne van der Schueren.

VI. Jan MESKENS, meisenier 1536, te Meisse in 1550⁽³¹⁾, + voor 1588⁽³²⁾. - x Maria van Campenhout, dochter van Joos, meisenier te Meise⁽³³⁾, en Margriet de Pau⁽³⁴⁾, + voor 1588. - Van wie :

¹⁴ Stravers : Jan Smet en Laureijs Meskens.

¹⁵ Stravers : Daneel Meskens, vader, en Wouter Meskens.

¹⁶ Stravers : Daneel en Willem Meskens.

¹⁷ Straver : Pauwel Matten.

¹⁸ Sch.gr. Wolvertem nr 7750.

¹⁹ Jan en Cornelis APPELMANS, wezen in 1618.

²⁰ Anthoen HUIJGHE in 1618.

²¹ Stravers : Laureijs Meskens, vader, en Jan van Gent.

²² Stravers : Gilles van Zuene en Jan de Smet.

²³ Sch.gr. Meise nr 5704.

²⁴ Wellicht afstammeling van Goossen de ROOVERE, cit. Leo LINDEMANS in de Middelaar nr 271 (1991) blz. 5.

²⁵ Sch.gr. Wolvertem nr 7754.

²⁶ Sch.gr. Brussegem nr 1134.

²⁷ Zie onze genealogie van Humbeke in Eigen Schoon & D.B. 1997 blz. 27

²⁸ Zie onze genealogie van den Eijnde in Berla 1997 nr 50 blz. 11

^{28a} Zie onze genealogie Kieckens, te publiceren de Hertoghe, noot 13, in Berla 1997 nr 47 blz 15

²⁹ Sch.gr. Meise nr 5708.

³⁰ Id. nr 5712.

³¹ Id. nr 5701.

1° Laureijs volgt VII.

2° Marie, x Jan BESSEMS, zoon van Jan en Anne Heijnsmans, te Neerom in 1562⁽³¹⁾, + voor 1602⁽³⁵⁾. - x 2° Gillis verBESSELT, - van wie afstamm. uit het eerste huwelijk⁽³⁶⁾.

3° Joanna, x Andries van der MAELEN, + voor 1629. - Van wie afstamm. in 1629⁽³⁷⁾.

4° Josijne, x Peeter verBELEN, voor 1629. - Van wie afstamm. in 1629⁽³⁸⁾.

5° Catherijne, x Jeroen van Rode, cit. 1629.

VII. Laureijs MESKENS, meisenier te Meise 1554 en 1588⁽³²⁾, + voot 1618⁽²⁵⁾. - x Adriaenken van WEMMELE, + na 1618. - Van wie te Wolvertem in 1618⁽²⁵⁾.

1° Niclaes, te Wolvertem in 1629⁽²⁵⁾.

2° Petronella, x Matthijs de BOURGOGNE.

3° Marie, x Jan HEIJMANS.

4° Peeter.

5° Jan.

Tak van Beigem

IIIbis. Laureijs MEIJSKENS, te Meise, + voor 1529⁽⁹⁾. - Van wie :

IV. Machiel MEIJSKENS, te Meise in 1529⁽⁹⁾ en 1534⁽³⁹⁾, voor 1542⁽¹⁰⁾. - x Lijsbeth THIELMANS, cit. 1529, 1534. - Van wie te Meise in 1542⁽¹⁰⁾ :

1° Jan.

2° Kathelijne, x Laureijs van der CAMMEN

3° Margriete, + voor 1542. - x Hendrick van RODE, zoon van Heinric te Meise en Barbara van Haecht, kerkmeester van Meise 1512⁽⁴⁰⁾, voor 1527⁽⁹⁾. - Van wie afstamm.⁽⁴¹⁾

4° Laureijs volgt V.

V. Laureys MESKENS, ° ca. 1505 te Beigem 1574-80⁽⁴²⁾, erflaat van O.L.Vrouw ib. 1558-94⁽⁴³⁾ en van het Hof ten Berg 1598⁽⁴⁴⁾, schepen ib. 1582⁽⁴⁵⁾. - x Jacquemijne van HAMME, cit. 1592⁽⁴⁴⁾.

Van wie :

1° Laureijs volgt VI.

2° Hendrick, erflaat van het Hof ten Berg te Beigem 1588⁽⁴⁶⁾, + na 1592⁽⁴⁶⁾. - x Pierijne van HEIJMBEEK, dochter van Jan, leenman en schepen van Jette, en Elisabeth van Wassenhove⁽⁴⁷⁾.

VI. Laureijs MESKENS, te Grimbergen 1592⁽⁴⁸⁾ en 1606⁽⁴⁹⁾, erflaat van O.L.Vrouw te Beigem 1626-27, + voor 1634⁽⁵⁰⁾. - x Agneete van RODE, te Grimbergen 1592 en 1606 en te Beigem, + voor 1634. - Van wie te Beigem in 1634⁽⁵⁰⁾ :

³² Hs HOUWAERT nr 6495 f° 344.

³³ Leo LINDEMANS in Eigen Schoon & D.B. 1993 blz. 125.

³⁴ Id. in Vlaamse Stam 1990 blz 593.

³⁵ In leven bij het meisenierschap van zijn zoon Peeter : stravers zijn Laureijs Kieckens, Laureijs de Hertoge de Oude, Laureijs de Hertoge de Jonge en Hans de Boeck.

³⁶ Zie onze genealogie Bessems in Berla 1996 nr 45 blz. 13.

³⁷ Sch.gr. Wolvertem nr 7754 : Joanna (x Jan FROMONT, voor 1629), Marie (x Sebastian JOLY), Paeschijne (x Jan van SCHOORE) en Josijne (x Guillam OLIVIERS) van der MAELEN.

³⁸ Zie onze genealogie verBelen in Berla 1995 nr 42 blz 8.

³⁹ Sch.gr. Meise nr 5698.

⁴⁰ Id. nr 5695.

⁴¹ Zie onze genealogie van Rode, te publiceren.

⁴² Sch.gr. Grimbergen nr 3650.

⁴³ Id. nr 3649, 3649bis en 3678; - sch.gr. Beigem nr 706.

⁴⁴ Sch.gr. Beigem nr 708.

⁴⁵ Sch.gr. Grimbergen nr 3474.

⁴⁶ Sch.gr. Beigem nr 706.

⁴⁷ Leo LINDEMANS in Eigen Schoon & D.B. 1993 blz. 376.

1° Margriet, x Cornelis BRUIJLANTS, zoon van Jan, meisenier te Grimbergen, en Elisabeth van Woluwe, meisenier 1625, + voor 1649⁽⁵¹⁾. - Van wie afstamm.⁽⁵²⁾

2° Elisabeth, te Beigem in 1599⁽⁴⁴⁾, + voor 1634. x Peeter van den BRUELE. - Van wie afstamm. in 1634⁽⁵³⁾.

3° Jooris volgt VII.

4° Laureijne, + voor 1634. - x Joos de DONCKER, te Beigem in 1641⁽⁵⁰⁾. - Van wie afstamm. in 1634⁽⁵⁴⁾

VII. Jooris MESKENS, te Beigem, + voor 1634⁽⁵⁰⁾. - x Kathelijne van der LINDEN, dochter van Mathijs en Kathelijne Leemans⁽⁵⁵⁾, te Beigem in 1641⁽⁵⁰⁾, (zij x 2° Joos de Doncker), + voor 1671⁽⁵⁶⁾. - Van wie te Beigem in 1634⁽⁵⁷⁾.

1° Jan, erflaat 1630 en meier 1647 van het laathof van O.L.Vrouw te Beigem⁽⁵⁰⁾. - x Anna van LINDT, dochter van Willem en Elisabeth Buelens, cit. 1647. - x 2° Kathelijne WAMBACHS, cit. 1671⁽⁵⁶⁾.

2° Mathijs, + voor 1671. - x Jacquemijne NOLLEMANS. - Van wie afstamm.

3° Kathelijne, x Joos van der MEEREN, cit. 1671⁽⁵⁶⁾.

4° Agneete, x Peeter de Doncker, + voor 1671⁽⁵⁶⁾.

5° Elisabeth, x Robrecht PARIJS, cit. 1671⁽⁵⁶⁾.

Leo Lindemans

⁴⁸ Sch.gr. Grimbergen nr 3678.

⁴⁹ Id. nr 3624.

⁵⁰ Sch.gr. Beigem nr 709.

⁵¹ Gemeld als overleden bij het meisenierschap van zijn zoon Jan.

⁵² 1° Jan BRUIJLANTS, meisenier te Kobbegem 1649 (str. Joos Bruijlants en Nicolaes de Breucker, cousins).

2° Cornelis, meisenier te Asse 1658 (str. Jan Bruijlants, broer, en Nicolaes de Doncker, neef). - x Barbara van der Hasselt, dochter van Peeter te Mollem (Jan LINDEMANS, o.c. nr 10 (1937) blz. 5) en Margriet van den Nieuwenhoven (Id. en A. van LUL, o.c. nr 22 (1948) blz. 6), ° Mollem 27-4-1633. - Van wie :

A. Elisabeth, °Asse 24-5-1655.

B. Peeter, °Asse, meisenier te Wemmel 1709 (str. Peeter van den Haute en Geeraert van der Veken).

C. Michiel, te Asse. - x Catharina FINES, + Asse 7-3-1708. - Van wie, °Asse :

1. Nicolaes, °14-3-1679, meisenier te Bever (str. Peeter Bruijlants en Peeter van den Houte, cousins).

2. Jan, °14-12-1681.

3. Gaspar, °1-5-1684, + Asse 19-6-1759. x Elisabeth van der STRAETEN, + ib. 25-8-1758. -

Van wie, °Asse :

a. Catharina, °4-12-1711. - x Asse 13-6-1736, Peeter de KEMPENEER, zoon van Andries en Catharina uitterSprot, °ib. 4-11-1708, +ib. 3-4-1766. - Van wie afstamm. (bekend bij Mon de Kempeneer te Deurne, aan wie dank voor zijn medewerking).

b. Philips, °29-7-1714.

c. Nicolaes, °1-10-1717, +Asse 9-6-1768 ongehuwd.

d. Jan Baptist, °24-6-1719, +Asse 1-1-1791 ongehuwd.

4. Maria, °15-1-1687.

5. Joanna, °10-8-1689, + Asse 19-8-1691.

6. Petronella, °15-8-1692, + Asse 29-6-1703.

3° Elisabeth, meisenier te Beigem 1658 (str. Jan en Cornelis Bruijlants, broers).

4° Anthonijne, + Grimbergen 15-2-1683. - x Peeter LEEMANS, zoon van Jan, op het hof te Poddegem, en Elisabeth van den Eijnde, °Grimbergen 28-11-1607, meisenier 1631, +ib. 9-9-1639. - Van wie afstamm. (Leo LINDEMANS in Vlaamse Stam 1992 blz. 193).

⁵³ Laureijs, Agneete, Marie en Anne van den BRUELE.

⁵⁴ Laureijs de DONCKER, meisenier in 1625 (str. Guillam en Jacques de Doncker).

⁵⁵ Leo LINDEMANS in Vlaamse Stam 1992 blz. 211.

⁵⁶ Sch.gr. Grimbergen nr 3653.

⁵⁷ Voogd zijn Joos de Doncker en Pauwel van der Borch.

WESTRODE 100 JAAR PAROCHIE.

In den beginne was Westrode één groot bos. Het sloot aan bij de bossen van Noord-West-Brabant. Dit gebied was ten westen begrensd door de Molenbeek en ten oosten door de Birrebeek. Daartussen kronkelden drie beken in noordoostelijke richting : de Westrodebeek of Valkebeek, de Verkensputbeek of Grote Bosbeek en de Landbeek. Zij mondden alle drie uit in de Birrebeek. De Valkebeek heeft haar brongebied in het Leefdaalbos, de Verkensputbeek ontspringt ter hoogte van het Boskantveld en de Landbeek ontspringt te Nerom.

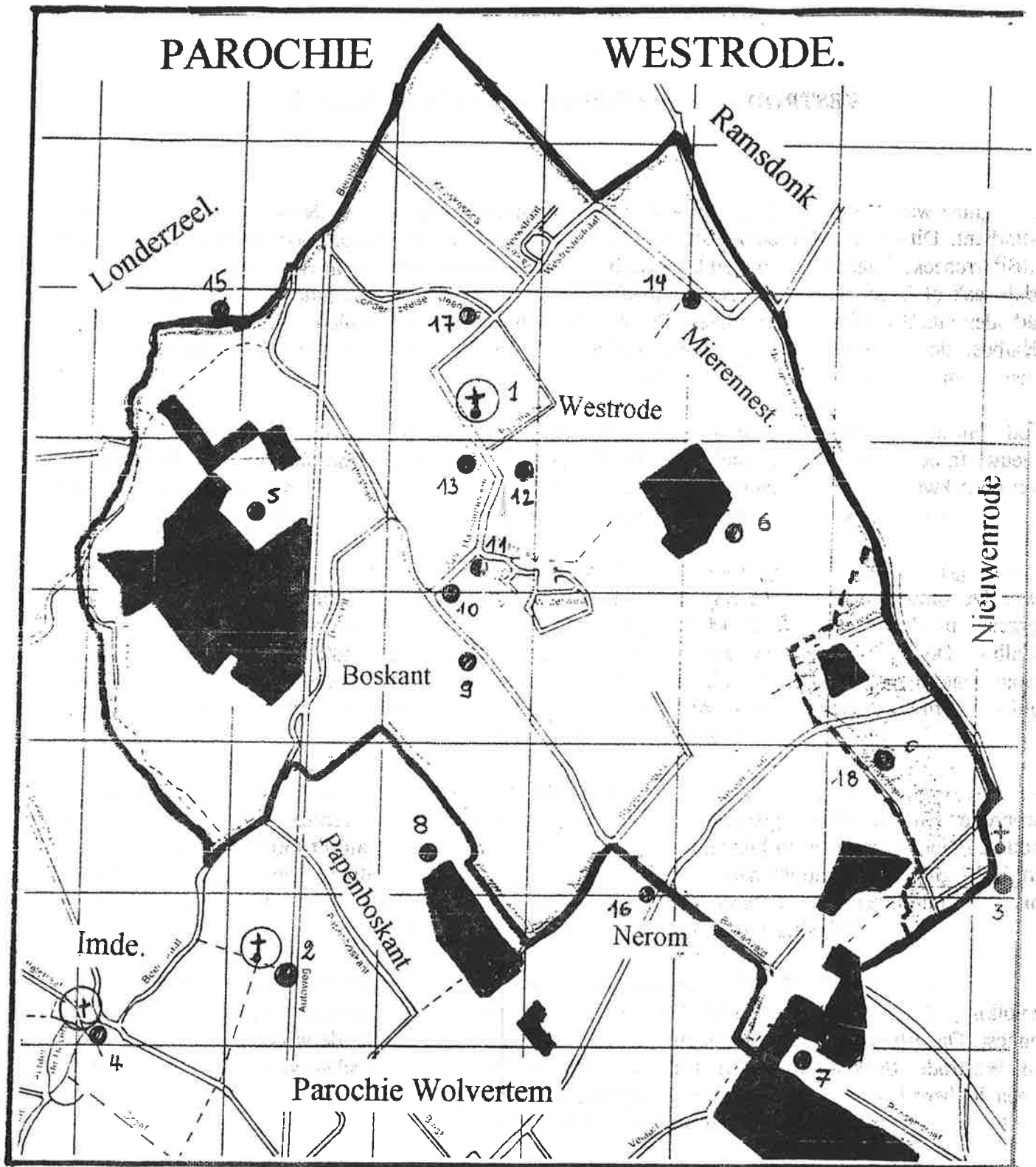
Westrode ontstond in de vallei van de Valkebeek. Het werd reeds vernoemd in de 12de eeuw. In een oorkonde van rond 1154 is er sprake van "*Raso van Westerhem*". Tot een dorp kwam het toen echter niet. Het was een Warsrode, een rooiing zonder veel succes : vandaar Warsrode, Wersrode, Weisrode, Westrode.

Te Nerom gebeurde de rooiing rondom de verdwenen omwalde hoeve "*Hof te Nerom*". De omwalde hoeve "*Voorspoel*" gelegen schrijlings over de grens met Londerzeel, in de vallei van de Molenbeek, ontboste de noorderkant van het Leefdaalbos. De hoeve "*Klein Nerom*" is de oudste van Westrode en ontboste de oosterkant van het Leefdaalbos : hierdoor ontstond de Boskant. De hoeve was omwald en eertijds eigendom van de Abdij van Dielegem. Deze abdij is gesticht in 1095 door Onulfus, Heer van Wolvertem.

Onulfus was rond 1140 ook medestichter van het klooster van Norbertinessen te Nieuwenrode. Hij schonk vele gronden aan de nieuwe stichting. Het kloosterbezit te Westrode en Nerom bedroeg 36 bunders bos en land. Bij het ontbinden van dit klooster in 1280 ging de eigendom naar de abdij van Grimbergen. De abdij zal deze bossen verder ontginnen en er ontstaan kleine boerderijen te Westrode en Nerom. In de 13de eeuw is er nog dikwijls sprake van de "*Bosschen van Wolvertem*".

De "*Grotenboshoeve*" ontstond tijdens de tweede rooiperode in de 17de eeuw, toen de bevolking sterk was toegenomen. Ook de Braamhoeve ontstond toen in de Mierennest. Ondertussen werden ook wegen aangelegd tussen de hoeven en de woonkernen: Westrode, Boskant en Nerom. Naast de genoemde boerderijen vonden we in 1717 een herberg-hoeve, genaamd "*In 't Hondsgat*" en bewoond door een zekere Jan Mertens, die ter plaatse zijn bier brouwde.

In 1846 stonden er te Westrode, Boskant en Nerom 252 woningen. Het bosgebied was hierdoor erg verbrokkeld en men kreeg hierdoor volgende bossen : het Velaertbos, de Zesbunder, de Verkensputten, Stoppelenbos en het Leefdaelbos. Rond 1870 werd in de Westrodestraat een windmolen opgericht. Tijdens de eerste wereldoorlog werd deze zodanig beschoten met granaten dat hij in 1920 werd afgebroken. Er kwam nu een graanmolen aangedreven door stoom, later werd hij elektrisch aangedreven. Hij verdween in de jaren 60.

1. Kerk Westrode. 2. De Boskapel. 3. Kerk Nieuwenrode. 4. Kerk Imde. 5. Het Leefdaalbos. 6. Verkensputten (bos) 7. Velaartbos. 8. Zesbunder (bos) 9. Hoeve « Klein Nerom ». 10. Oude gemeenteschool.	11. Grotenboshoeve. 12. Kerkhof. 13. Meisjesschool
(thans basisschool « klimop ».) 14. De Breemhoeve. 15. Hoeve « Voorspoel » (Londerzeel) 16. 't Hooghuis Nerom. 17. Hoeve 't Hondsgat. (verdwenen) 18. Parochie Nieuwenrode
(Gelegen op Wolvertem). |
|---|--|

Het onderwijs

De eerste vorm van onderwijs werd gegeven rond 1830 door de heer Tone Van Buggenhout, bij hem thuis in de Valkebeekstraat. In 1844 onderwees Karel Van Riet in de Westrodestraat (nu Jan Hammeneckerstraat). Zijn schoonbroer Pieter Van Ingelgem volgde hem op en bouwde in 1862 een nieuwe school op de plaats van de vroegere herberg "Van Caesbroeck". Hij kreeg hiervoor van de gemeente de som van 130 frank per jaar.

In 1872 werd te Westrode een gemengde gemeenteschool opgericht in de Patatestraat. Peter Van Ingelgem werd in 1874 vervangen door Jan De Pauw, een onderwijzer met een diploma. Thans is dit schoolgebouw in privé bezit.

In 1910 bouwde pastoor Van Tilborgh een meisjesschool. Zij werd toevertrouwd aan de Zusters van Vorselaar. Begin de jaren zeventig verlieten de zusters Westrode. De school werd nu een gemeentelijke lagere gemengde school. In 1998 werden de gebouwen aangepast aan de nieuwe noden. De school kreeg de naam : *Gemeenteschool "Klimop" Westrode*.

De parochie Westrode

Westrode was dun bevolkt en vóór 1686 een groot bos met drie open plekken : Westrode, Boskant en Nerom. Het maakte van oudsher deel uit van de parochie Wolvertem en de priesters werden aangesteld door de abdij van Dielegem.

Ook de abdij van Grimbergen had er vele eigendommen. Beide abdijen vonden het echter niet nodig een kapel of kerk te bouwen en de Boskapel stond te kort bij Imde om hiervan een parochiekerk te maken. Er kwam zelfs in 1777 een verzoekschrift in naam van de "... *gemeyne ingezetenden der gehuchten Boscant, Weisrode en Nerum, ressorterend voor 't geestelyk onder de prochie Wolverthem*".

De Raad van Brabant deed volgende uitspraak in 1782 : "Voldoende redenen om een parochie te stichten, desnoods door een bijkapel met priester en eigen woning."

In 1873 hadden de inwoners van Westrode een nieuw verzoekschrift ingediend bij de gemeentelijke overheid om een kerk te bekomen. Het gemeentebestuur van Wolvertem had dit verzoek doorgestuurd naar de deken van Wolvertem, pastoor D'Hanis. Een eerste stap was het toestaan van afzonderlijke catechismuslessen aan de kinderen van Westrode, in de Boskapel (1873-1882). De zetel van de dekenij verhuisde in 1881 naar Londerzeel. Toen volgden de kinderen van Westrode de lessen te Londerzeel vanaf 1882 tot 1897. De kardinaal stelde voor dat de gewone diensten zouden doorgaan tussen Nieuwenrode, Londerzeel en de Boskapel. Maar de parochie Wolvertem behield al haar rechten.

Er kwam een nieuwe aanvraag op 30 januari 1897, maar ook deze scheen te mislukken. Het gemeentebestuur zei neen, want het was financieel te zwaar voor de gemeente : 9/10 van de inwoners waren kleine landbouwers. De kerkfabriek van Wolvertem zei ja, maar stelde bepaalde voorwaarden. Aartsbisschop Goossens dacht er anders over en benoemde op 27 november 1897 E.H. Van Tilborgh tot bouwheer van de parochie.

Bouwheer-Pastoor François Van Tilborgh

Pastoor Van Tilborgh werd geboren op 11 oktober 1864 in een gezin van meelhandelaars uit Essen, een grensgemeente met Nederland. Hij werd tot priester gewijd te Mechelen op 31 mei 1890 en was onderpastoor te Elsene toen hij de opdracht kreeg een parochie te stichten te Westrode.

Het eerste probleem was het afbakenen van de grens met de parochie Wolvertem. Pastoor Jaak Smits van Wolvertem was het meermaals oneens met zijn kapelaan-bouwheer Van Tilborgh. Menige brief werd door hem gestuurd naar het bisdom voor het verleggen van de parochiegrens. Ook de grensbewoners van Nerom, Boskant en Nieuwenrode dienden verzoekschriften in, met argumenten voor of tegen het aansluiten bij Westrode. Deze "grensstrijd" zal duren tot in 1906.

Het tweede probleem was het bouwen van een kerk. De bouwgrond werd geschonken door Weduwe Van Hoof en kinderen. Pastoor Tilborgh ging op bedeltocht bij de grote boeren, bij rijke mensen en bij vrienden uit de stad.

De Westrodenaren zorgden voor de steenoven. Deze stond in de weide naast de kerk. Ook het versjouwten van allerlei materiaal was voor hun rekening. Het klokje kreeg de pastoor op een bedevaart naar Halle. Het weegt 41,3 kg en draagt de naam "*Notre Dame de Hal*". Het luidt even hard voor arm als rijk.

De preekstoel werd geschonken door de Familie Goethals uit Imde in 1898. Hij was versierd met hun wapenschild, enkel het middengedeelte is bewaard gebleven. De communiebank komt waarschijnlijk van Londerzeel-Centrum en werd vervaardigd door een meubelmaker uit Sint-Amands in 1756.

De kerkwijding had plaats op 15 november 1897. Op 1 april 1898 werd Westrode bij Koninklijk Besluit erkend als zelfstandige parochie. De pastoor kreeg een jaarwedde van 950 frank.

In 1901 kreeg Westrode zijn kerkhof. De eerste persoon die daar begraven werd was Jozefus de Donder. Vóór 1901 mochten de Westrodenaren hun doden begraven te Londerzeel, Ramsdonk en Nieuwenrode. Ook in 1901 kreeg Westrode een som van 1.000 frank als aandeel in de eigendommen en de waarden van de kerkfabriek van Wolvertem.

Ook de processie baarde pastoor Van Tilborgh heel wat zorgen. In het begin deed hij beroep op een stoetenverhuurder, maar later stond hij zelf in de nodige kledij. In 1906 ontstond de fanfare "*De Eendracht*". Zij bracht heel wat leven in de parochie. en is nog steeds zeer actief : zij bezit een majorettenkorps en een discokring.

In 1910 kreeg pastoor Van Tilborgh de opdracht van het Bisdom om een meisjesschool te bouwen. Weer ging hij op bedeltocht. Hij kreeg de grond en fondsen van de familie t'Kint en ook van andere weldoeners. Aannemer Adams uit Grimbergen bouwde de school. Zij werd toevertrouwd aan de zusters van Vorselaar.

In 1920 was hij medestichter van de Boerengilde en in 1922 van de Boerinnenbond.

Pastoor Van Tilborgh was een eenvoudig man, een echte "*paster van ten lande*." Hij kon goed praten en was stipt in zijn diensten. Op het einde van zijn leven werd hij blind. Zijn meid Marie ging meermaals naar Mgr. De Wachter om een huizeke voor "*Mijnhere de pastere*". Hij nam ontslag op 29 november 1927 en verhuisde met zijn meid naar het begijnhof van Dendermonde, maar zijn familie haalde hem daar weg. Gedurende zijn laatste levensjaren verbleef hij in het rusthuis van Nijlen en overleed er op 27 mei 1933. De pastoor-bouwer was 30 jaar pastoor geweest te Westrode.

Pastoor Jan Hammenecker

Jan Hammenecker zag het levenslicht te Mariekerke aan de Schelde op 2 oktober 1878. Na zijn priesterwijding op 30 april 1905 was hij leraar aan het Sint-Jozefscollege te Aarschot. Daar werd hij verbannen om zijn Vlaamsgezindheid en benoemd als onderpastoor te Schaarbeek en later te Vorst. Als onderpastoor van Londerzeel-Heide in 1913 was hij bevriend met de jonge Gerard Walschap. Hij stond bekend als dichter en schrijver en was actief in de Vlaamse studentenbond.

Hij werd pastoor benoemd op 8 december 1927 en plechtig ingehuldigd te Westrode met een stoet van 38 groepen, die vertrok vanuit de Mierennest. Een vuurwerk sloot de inhuldiging af. Vele kunstenaars en mensen uit zijn vroegere parochies kwamen bij hem op bezoek. Op de pastorie werd iedereen gul ontvangen.

Hammenecker wilde een nieuwe kerk bouwen, maar vond het vereiste geld niet. Hij liet zijn vriend Tony Van Os een kruisweg schilderen om de kale muren te versieren.

Van Os schildert in dit werk het lijdensverhaal van Christus aan de oevers van zijn geliefde Schelde, een gewaagde voorstelling voor die tijd. Hammenecker bestelde ook een Sint-Ludgardisbeeld bij beeldhouwer Herman De Cuyper maar bij zijn overlijden was het beeld niet afbetaald. De kunstenaar heeft het teruggehaald en doorverkocht.

Pastoor Hammenecker overleed aan keelkanker op 13 juni 1932 en zijn begrafenis was een ware hulde : meer dan 1.000 personen waren er aanwezig. Hij was slechts vier jaar en zes maand pastoor van Westrode geweest. Als priester-dichter had hij God, de Schelde en Vlaanderen zo innig liefgehad. Sinds 1934 rust hij op het kerkhof te Westrode in een stemmige grafkapel, die werd geschonken door zijn kunstvrienden en de parochianen van Londerzeel en Westrode.

Pastoor Jozef Scheltiens

Pastoor Scheltiens werd geboren te Antwerpen in 1862 en priester gewijd in 1920. Hij werd pastoor te Westrode in 1932 en loodste zijn parochie door de sombere crisistijd, met de oorlogsdreiging, de wereldoorlog en de nasleep van deze oorlog. De toneelkring "*Willen is kunnen*" bracht toen wat verstrooiing.

E. H. Scheltiens,

Als dorpspastoor was hij heel stipt in zijn diensten en legde hij korte maar goede bezoeken af. Als Kobe, de knecht voor alle werk, 's morgens om 6 uur het klokje ging luiden voor het Angelus, kwam de pastoor al op zijn pantoffels uit de pastorie om in een onverwarmde kerk te gaan brevieren.

Hij was altijd aanwezig op de vergaderingen van de Boerinnenbond. Bij de Boerengilde maakte hij steeds het verslag op en zorgde hij voor het godsdienstig woordje.

Na 19 jaar als parochieherder ging hij op rust te Antwerpen in 1951. Hij overleed er in 1953 en werd begraven op dezelfde dag als Kobe, zijn klokkenluider en trouwe knecht.

Pastoor Jozef Ramaekers

Pastoor Ramaekers werd geboren te Zonhoven op 13 november 1908 en trad in 1930 onder de kloosternaam Servaas in bij de Paters Norbertijnen van Grimbergen. Hij was ook letterkundige en ondertekende zijn bijdragen met S.J.R. Hij werd Pastoor benoemd op 14 november 1951 en bracht meer leven te Westrode.

Hij stichtte in 1952 de jongenschiro en in 1954 de meisjeschiro. Hij kocht in 1955 het huis met zaal van Frans Van Campenhout (Suske de Beenhouwer) : hierdoor kreeg Westrode een parochiecentrum. Ook bouwde hij een chiroheem en de nodige fondsen verwierf hij door jaarlijkse "Vlaamse kermis-sen" en de maandelijks omhalingen voor kerk en parochie. Hij gaf ook filmvoorstellingen en maakte ook enkele chirofilms, waaronder "*Het zakmes*".

Elke jaar ging hij met de chirojeugd op bivak. Bomal, Gesves, Faulx-les-Tombes, Vieuxville, Villers-Sainte-Gertrude zijn welluidende namen in chirokringen.

De K.W.B. werd opgericht in 1966. Naast de andere bewegingen zorgt hij voor jaarlijks toneel en andere sociale en culturele activiteiten. Hieruit ontstond de bibliotheek "*Jong Westrode*", die werd overgenomen door de gemeente als uitleenpost voor Westrode. De bibliotheek heeft nu een boekenbestand van 6.000 boeken.

Pastoor Ramaekers was een goed spreker, een knap verteller en hij had een beeldrijke taal. Hij was zelden op tijd en had een goed hart maar soms een moeilijk karakter. Hij was een ware kunstkenner. Hij schreef allerhande teksten voor communieprentjes en doodssantjes, verder ook liederen en gedichten. Wie kent er niet het "*Bedevaardlied*" van de Boskapel.

Hij ging op rust in 1975 en overleed te Grimbergen in 1976. Hij is 24 jaar pastoor geweest te Westrode en ligt nu begraven in de schaduw van de Grimbergse abdijtoeren.

Pastoor Piet Corvers

Piet Corvers werd geboren in 's Hertogenbosch (Nederland) op 14 april 1912. Hij was "*Aalmoezenier van de Arbeid*" en kwam uit het onderwijs. Hij was ook plastisch kunstenaar.

Vooraf was hij bezorgd om het kerkgebouw. Door hem kreeg Westrode een nieuw altaar en kerkorgel. Ook de verwarming werd vernieuwd en de kerk kreeg een plankenvloer. Hij nam in 1978 het initiatief voor een grootse herdenkingsviering van priester-dichter Jan Hammenecker.

De herstelling van de parochiezaal liet hij over aan de mannen van de parochieraad. Men bouwde ook een nieuw chiroheem op de speelweide achter de parochiezaal.

Pastoor Corvers overleed op 11 november 1979 aan een hartaanval en werd prinselijk begraven op het kerkhof onder het centrale kruis. Hij is bijna vier jaar pastoor van Westrode geweest.

Pastoor Antoon Gautier

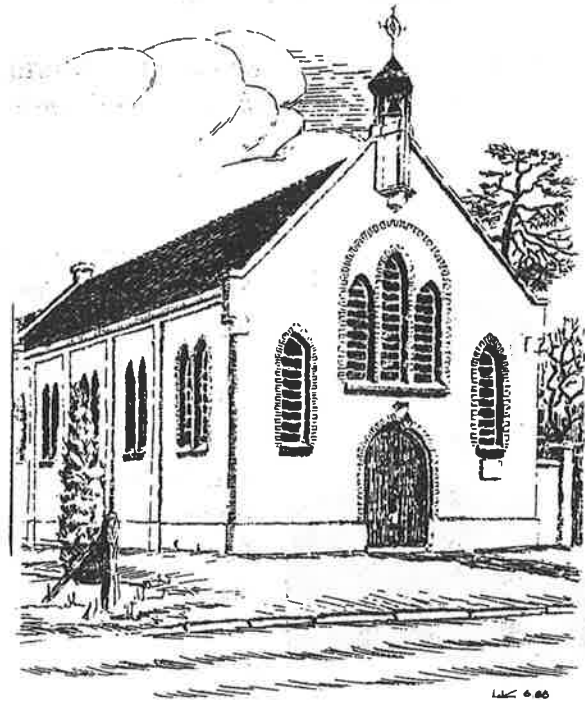
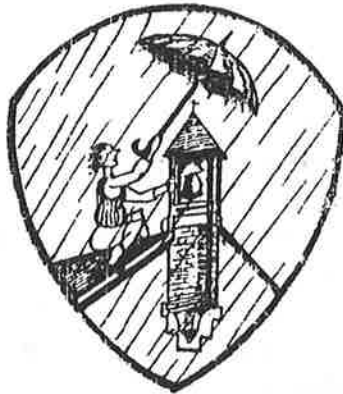
Pastoor Antoon Gautier werd geboren te Boechout in 1927. Hij trad binnen bij de Paters Assumptionisten onder de kloosternaam Antonius. Hij is jaren leraar geweest aan het college van Kapelle-op-den-Bos en de "zondagse" hulp van pastoor Ramaekers. Hij werd pastoor van Westrode op 21 december 1980.

Hij zorgde voor nieuwe stoelen in zijn kerk en wijdt zijn beste krachten aan onze parochie samen met de parochieraad en bewegingen. Pastoor Gautier is nu bijna 18 jaar priester te Westrode.

NAWOORD

Westrode was ooit het bosgebied van Wolvertem en ontwikkelde zich tot een echt landelijk dorpje. 100 jaar geleden telde de parochie amper 870 zielen met enkele boerderijen en kleine kossaarden. Verder een paar ambachtslieden zoals een schrijnwerker, een klompenmaker en een smid en de "*mannen van de travo*" : arbeiders die werkten in Vilvoorde en Brussel.

Westrode met zijn vele herbergen en dorpstypen als Sjoeter, de Boontjes, de gebroeders Van Riet, Kobe de stoelzetter en klokkenluider en vele anderen. Met zijn kerkrentje, waarvan de naburige gemeenten smalend zeggen : "*Ze zetten den toren binnen als 't regent.*"

Door de nieuwe verkaveling "Pollareveld" is het aantal huizen toegenomen ten nadele van het meer landelijk karakter. Nu staat Westrode op de drempel van de 21ste eeuw. Hoe gaat deze gemeenschap zich werden ontwikkelen ? Hoe gaat ons dorp er uitzien wanneer het industriegebied een feit is geworden ? Vele vragen die pas in de volgende eeuw een antwoord zullen krijgen.

Op zondag 4 oktober 1998 zal de herdenking van "100 jaar Parochie Westrode" doorgaan met een Eucharistieviering, een academische zitting, tentoonstelling en andere activiteiten. De kerk werd opnieuw geschilderd en voorzien van enkele nieuwe glasramen en ook de parochiezaal kreeg een grondige opknappbeurt. Kortom : Westrode op zijn best.

4 augustus 1998

Michel Van den Broeck

Michel VAN DEN BROECK leidt op zondag 27 september 1998 een wandeling door het landelijke Westrode. Men verzamelt om 14.30 uur op de parking aan de kerk van Westrode. BERLA wil hiermee terug aanknopen met een goede traditie uit de beginjaren van de heemkring.

TOPONYMIE MEISE - OPPEM - RODE

Holleken	<p>S.A. - 5706 - 3-5-1586, hofstede het Holleken aen Molen en Molenbeke 5716 - 10-2-1653 - Goederen hofstede het Holleken 1 b. aen Molen en Molenbeke 5719 - 13-2-1706, rente op hofstede het Holleken</p> <p>S.A.B. - 5662 - 1709 - Petrus De Bruyn, rentebrief 25 g. op hofstede met den huysse, weyde, landt het Holleken, den Molen aen ene de Molenbeke ten ander.</p> <p>S.A. - 5766 - Hendrik Cnop koopt behuysde hofstede den Molen 3 dw. 36r. het Holleken aan Molenbeek, 1783 g.</p> <p>NOT. - 6-5-1775 - Jan Smetcoren staat af aan zoon Joannes Franciscus hoeve het Olleke 40 g. sjaers van molenaar Petrus Vercammen tegen Maelbeke en Bevervelt. 26-12-1814 - huis "pres du Moulin, nommée 'het Holleken'"</p>
Hondeputten	<p>C.OOB - 656 - 1726 - de Berghes verkoopt bos Honde Put.</p> <p>NOT. - 6778 - 26-6-1780 = verpachting Rhode = waterloop tegen Schriecebemt tot bosch Spaercant gezoyde bosschen de Hondeputten Eversem 36387 - 18-11-1833 - houtkap van der Linden bos Hondtsboomgaerde, Hondeputten.</p>
Hoyweyde	<p>NOT. 36411 - 1845 = houtkap Grootte Hoyweyde tegenover de Rotte bosschen Rhode</p>
Hoolaert - Hoolende	<p>S.A. - 5699 - 22-5-1536 - rente 4 b. lant Hoolende en Heydestraet - Limbos -Eversem</p> <p>NOT. 4756 - 1747 - bos nu lant de Bleucke aan Hoolaert en Lantbeke</p> <p>S.A. 3695 - 10-1-1761 - hypotheek 2 dw. weyde Rhode den Langen Bleuck den Hoeylaert en Middenveld.</p>
Hoplochtime	<p>S.A. - 5724 - 20-12-1670 Erven Johannes van Bever verkoopt aan Terwecoren en Magdalena Jonckers de hofstede "De Hoplochtinck" aan Meysvelt</p>
Horick <i>(Horick = aan iemand onderworpen en naar hofrecht levende)</i>	<p>H.C. - 1540 - lant in den Horick opt Middelveld geleghen voor het Stichelken daer men te Meysse weert gaet Cb.Gr. 1581 - te Horicxgate Z.B.</p> <p>S.A. - Schepenbrief 7-6-1481 = winlant te Horicx</p> <p>Kerkr. - 1521 - Andreas Houmolen, 5 dw op de Gier in de Horick een deel Wolvertem weerts 2 sacken Jan van de Moirtere op Horick en Moitere</p> <p>S.A. - 5698 - 18-6-1534 Goederen ¼ hofstede met enen Horick aan Nauwstraete 5701 - 12-4-1551 goederen 3 dw Rhode Heymbekevelt in den Horick tegen Winckelvelt en Bogaerdencouter</p>
Horregate - Hortenevelt	<p>Inv. Abdij Grimb. - 1369 cijns op : te Horregate bi der Lazaryen in beyde siede 9 dw. 2r.</p> <p>S.A. - 5694 - Schepenbrief 27-6-1481 = 1dw. 27 r. Hornegate 5700 - 7-1-1544 - goederen ½ b. Eversem Hortenevelt 23-3-1546 - goederen ½ b. Honternevelt 5702 - 5-7-1558 - rente ½ b. Houtenevelt</p>
Houtbunder	<p>S.A. - 5766 - 6-4-1787 - Gillis Rampelbergh koopt 1 dw. Cleyn Bevervelt met 2 zijden aan Vervloetstraetken, het Houtbunder en Vrouwe Spinoza</p>
Huetenveldt - Heulleveld	<p>S.A. - 5704 - 7-7-1574 - rente ½ b. Eversem Huetenvelt 5717 - 1-7-1650 Lotinghe ½ b. onder Meysse en Beygem Hoogh Hultenvelt. <i>(lotinghe = deel in een boedelscheiding)</i> 5722 - 27-1-1755 - goed. ½ b. Hooghe Hultenvelt</p> <p>NOT. - 36400 - 30-4-1840 - houtkap Van der Linden den Heuvel 36407 - 1843 - graan op Hulteveld</p>

Huygaert	<p>K.A.B. - 24480 - 1452 - Kerk van Meysse heeft payement Laurens van Bouchout op eusel Huyaert Wayenboecht</p> <p>H.C. - 1548 - eussele oft bogaert gemeynlyck gheheten den Hugaert ... met eynde aen 't Crayenbroeckstraetken en met andere eynde Smesstraete Z.B. 1604 - hofstede daer een huys op te staene plach ... gem. gheten den Huygaert metten ... 6 dw. ... ten Asmessestraetken ... met eynde aenden Wouwer.</p> <p>S.A. - 5703 - 14-12-1563 - rente hofstede daer een huys op te staen plach, den Huygaert 6 dw. tusschen Smesstraetken aan Wouwer 1604 - rente op ydele hofstede de Huygaert 6 dw. tusschen 't Smessestraetken en Wouwer</p>
Huysegom Steen	<p>Gemeenteraad 10-10-1935 - qu'un poteau indicateur soit transporté du bord de l'ancien chemin supprimé de Wolverthem à Grimbergen, de l'endroit dit Huysegom Steen sous le Hameau de Limbosch près le tilleul de St.-Martin au croisement du Heirbaan et du chemin de Malines vers Humbeek</p>
Hof van Immersele	<p>Immersele = opvolgers van de eerste dorpsheren van Meise, zie tijdschrift Berla nr. 2</p> <p>Wauters I - pag. 293 - 296 : 't hoff te Meysse ou Van Immersele enz.</p> <p>Cijnsboek Van der Ee - Anna van Bouchout = motte twee mael omwaertert ende pleeck hier voertijds te staan een schoon huys het welck genoempt was 't Huys van Immersele ende nu al vergaen maer daarop blijven staen een cleyn steynen huysken</p> <p>S.A. - 5922 - 9-5-1570 - verklaring Jan van der Ee = 't Hoff te Meysse gesecht Hoff van Immersele sedert meer dan 200 jaer aan heren van Immersele (zie beschrijving eigendom Berla nr. 33) 5792 - Leen Oranje = Jan van de Werbe, sone Aerts riddere, daer moeder van was Adriaene van Immersele, 't Hoff te Meysse gesecht Hoff van Ymmersele ongeveer 22 b. met vijver van 1 ½ dw. Hogere, middelbare en lagere justitie waerd ongeveer 1.200 g. Groot Brabants met 5 mannen van leen</p> <p>25-8-1645 - Anna van der Ee over de doot wijlen Johanna Anna van der Ee, suster en eenighe erfgenaeme van Jan van der Ee, 't voorsegd hoff bij testament</p>
Hoef van Immerzele	<p>S.A.B. - 1051 - ende tot dese heerlickheyt hoort noch toe een schoon pachthoff geheeten de Hoef van Immerzeel der nu in pachtingen houdende is Christoffel ... daeraff sy ... gheeft van den winnende lande waeraff de parcheelen ende stucken hun van volgen jaere vallende Sint Andriesmisse in rogge te Mechelen geleverd of te Brussel daert den voorsyde hem heeft 57 sacken Mechels en in tarwe 3 sacken Mechels</p> <p>H.C. - 1474 - woenstede neven 'thoff van Ymmersele er inne ende beverstraete er altere commende met een eynde aen de Molenbeke Z.B. 1601 - eenen boomgaert metten vyvere ... en alle andere toebehoorten, geleghen neven het pachthoff geheten thoff van Immerseel ... metten zijde tegen tselve hoff en met andere zijde tegen de Beverstrate en molenbeke</p> <p>NOT. - 6750 - 22-11-1749 - van der Linden houtkap "aen het speelhuys genaempt d'Heerlyckheit van Immerzele" 5755 - 26-11-1756 - van der Linden verhuurt aan Jan Baptist van Bever Pachthof Hof van Immerzele op de Mose 835 g. per Jaer 6763 - 13-11-1764 van der Linden houtkap ... ende op Immerzeelbosch tusschen Bouchout en St.-Anna-Capelle</p>

(wordt vervolgd)

E. Van Hemeldonck

**Denk
ruim**

CERA – Bank MEISE
Frans De Weerdt Brusselsesteenweg 114 1860 Meise tel 02-269 01 63

Agentschap Wolvertem

**Hoogstraat 1
1861 Wolvertem**

tel 02-269 00 40

Agentschap Meise

**Boechtstraat 21
1860 Meise**

tel 02-269 08 93

uw heemkring wordt gesteund door

Zakenkantoor Bogaerts
Boechtstraat 15 1860 Meise

Tel: 02 - 269 99 70